

FÅ STYR PÅ DIN NIR

Som lægesekretær eller tandklinikassistent skal du kende hygiejneretningslinjerne for dit job - din NIR - fordi du har ansvar for, at patienterne ikke bliver mere syge. Vi giver dig en miniguide her

HVORDAN OG HVORNÅR VASKER DU HÆNDER? Hvordan skal instrumenter rengøres? Og skal du tørre stolen af efter hver patient? Spørgsmål som disse er underlægningsmusikken til din hverdag som lægesekretær eller tandklinikassistent.

- Klinisk hygiejne gennemsyrrer stort set alle tandklinikassistenternes opgaver, fordi vi er i så tæt kontakt med patienterne, siger Tove Larsen, lektor på Odontologisk Institut ved Københavns Universitet, der har været med til at udarbejde de Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR), der gælder for tandklinikker.

For lægesekretærer fylder hygiejnen også mere i hverdagen, end man måske skulle tro.

- Hygiejnen er især i spil, når man tager imod prøver fra patienterne, men også hvis man som lægesekretær i et min-

dre lægehus har til opgave at vaccinere, tage blodprøver eller rengøre instrumenter og lokaler, siger Ynse de Boer, speciallæge i almen medicin, der har været med til at udarbejde NIR for almen praksis.

TAG DIT ANSVAR ALVORLIGT

Hygiejnen er supervigtig, fordi bakterier og virus både kan smitte via hænder og overflader, der har haft kontakt med blod, urin, afføring eller spyt, gennem luften med nys og host eller gennem de mange vanddråber fyldt med bakterier, der flyver omkring, når man bruger instrumenter med vandkøling på tandklinikkerne.

- Man skal selvfølgelig passe på sig selv, men det primære ansvar, når man arbejder i sundhedsvæsenet, ligger i at forebygge smittespredning fra én patient til en anden patient. Derfor er det vigtigt, at man på sin arbejdsplads får talt om, hvordan man får skabt de gode vaner, siger Ynse de Boer.

- Det handler om at få tilrettelagt hver eneste procedure, så man får skilt rent fra urent og hele tiden tænker håndhygiejne, anvendelse af personlige værnemidler, og hvordan man rengør, desinficerer og steriliserer udstyr, inventar og instrumenter, supplerer Tove Larsen.

Få input til det i vores miniguide på de næste sider.

MINIGUIDE TIL DIN NIR

HVORNÅR VASKER OG AFSPRITTER DU DINE HÆNDER?

- / Afsprit hænder før alle rene og efter alle urene opgaver. Fx før og efter du giver hånd eller på anden måde er i kontakt med en patient.
- / Vask og afsprit hænder, når du har fået organisk materiale på fingrene, fx afføring, blod, spyt. Sprit fikserer snarset, hvis hænderne ikke er rene og tørre, så det er afgørende, at du vasker dine hænder først.
- / Vask og afsprit hænder, når du har været på toilettet.

KORREKT HÅNDVASK: Gør hænderne våde, og gnid sæbe ind over hele hånden, skyl i rindende vand, og tør i papir eller engangshåndklæde.

KORREKT AFSPRITNING: Fordel håndsprit i håndfladen, på fingerspidser, mellem fingre, på håndryg og om håndled. Gnid, til hænderne er tørre.

HVORDAN KONTROLLERER DU AUTOKLAVEN?

- / Sæt procesindikatorer/autoklavetape på alle pakninger med instrumenter, inden de kommer ind i autoclaven. Tapen skifter farve og viser, instrumenterne har været i autoclaven.
- / Brug kemiske indikatorer mindst en gang om dagen. Stripsene skifter farve, når autoclaven har været på rigtig temperatur og tryk i lang nok tid.
- / Brug biologiske indikatorer. (Tandklinikker: 1 gang om måneden. Almen praksis: Hver 3. måned).
- / Lav logbog over autoclaven, hvor alle tjek og prøver skrives ned.

HVORDAN RENGØR DU INSTRUMENTER?

Flergangsinstrumenter deles op i tre kategorier:

- / Ikke-kritiske (som stetoskoper), som kun er i kontakt med en patients hud og bløt kan rengøres.
- / Semi-kritiske (som gynækologiske instrumenter), som er i kontakt med intakte slimhinder og skal rengøres og desinficeres.
- / Kritiske (som knive og stort set alle tandlægeinstrumenter), der genembryder hud og slimhinder og er i kontakt med blodbaner og væv, skal rengøres, desinficeres og steriliseres.

KORREKT RENGØRING: Vask alt organisk materiale - som spyt, blod og pus - af. Det mest effektive er dental opvaskemaskine på tandklinikker og instrumentopvaskemaskine i almen praksis.

KORREKT DESINFEKTION: Reducer antallet af sygdomsfremkaldende mikroorganismer med varme. Gøres mest effektivt med en dental- eller instrumentopvaskemaskine, alternativt i mikrobølgeovn. Pak derefter ind.

KORREKT STERILISATION: Steriliser pakning med instrumenter i en autoclave, som fjerner alle mikroorganismer med mættet vanddamp.

HVAD GØR DU MED AFFALD?

- / Smid kanyler og skarpe engangsinstrumenter i brudsikre beholdere.
- / Smid klinisk risikoaffald - beholdere og andet, der indeholder væske- og bakterierester - i en lukket pose i en særlig renovationsbeholder.
- / Smid bandager, vat og handsker ud som almindeligt affald.

HVORNÅR SKAL DU BRUGE HANDSKER?

- / Når du tager imod patientprøver. Henvis eventuelt patienten til at stille prøve på bakke, og tag diskret handsker på, når du flytter den.
- / Ved risiko for kontakt med blod, spyt, urin eller andre væsker.
- / Når du skal skære/stikke igennem hud eller slimhinder.
- / Vask og afsprit altid hænder, når du har taget handskerne af, bakterier formerer sig i handskerne.

KUN FOR TANDKLINIKKER

HVORNÅR SKAL DU BRUGE BESKYTTELSESBRILLER OG MUNDBIND?

- / Når der er risiko for stænk og sprøjt, der kan ramme øjne, mund og næse.
- / Når der bliver brugt instrumenter (fx ultralydstandrensere), der danner skyer af vanddråber (aerosoler), som spreder mikroorganismer.

HVOR VASKER DU KLINIKTØJ?

- / Brug altid kliniktøj, som dækker eget tøj og har korte ærmer.
- / Skift kliniktøjet dagligt, og vask det på klinikken/vaskeri - ikke hjemme.
- / Opbevar rent og beskidt kliniktøj hver for sig.

HVOR OFTE TJEKKER DU VANDET?

- / Tag vandprøver en gang om året af vandet i de dentale units til blandt andet boremaskiner. Bakterier kan vokse i de snævre vandslanger, fordi vandforbruget er lille, og vandet står stille det meste af tiden.

HVAD ER AEROSOLZONEN?

- / Tænk aerosolzonen - det område på halvanden meter i diameter, som vanddråberne fra de vandkølede instrumenter kan sprede sig i - ind i indretningen af klinikken. Læg kun instrumenter og materialer til den enkelte behandling frem.
- / Desinficer alt, der ikke har været gemt væk eller afdækket, som har befundet sig i aerosolzonen, efter en behandling.

Find NIR på www.ssi.dk/NIRtandklinikker

KUN FOR ALMEN PRAKSIS

HVILKET TØJ?

- / Mød på arbejde med rent tøj - med korte ærmer.
- / Skift tøj, når du kommer hjem.
- / Brug plasticforklæde, hvis du rengør instrumenter, udstyr eller lokaler.

HVORDAN HÅNTERER DU SÆRLIGT SMITSOMME SYGDOMME?

- / Lav procedurer for håndtering af særligt smitsomme patienter med fx influenza eller diarré.
- / Aftal fx, at patienten bliver vist ind i et afsides venterum eller kommer på et tidspunkt, hvor der ikke er mange andre.
- / Rengør og desinficer efter patientens besøg, fx stolesæder, armlæn og dørhåndtag.

HVAD GØR DU VED BLODPRØVER OG VACCINATIONER?

- / Afsprit hænder før - brug handsker - vask og afsprit bagefter.
- / Desinficer patientens hud én gang med fx spritserviet, før du stikker.

Find NIR på www.ssi.dk/NIRalmenpraksis

OM BRANCHESEKTION SUNDHED & VELVÆRE

Er du ansat hos praktiserende tandlæger, læger eller i et fitnesscenter, hører du hjemme i Branchesektion Sundhed & Velvære, en af syv branchesektioner under HK/Privat. Branchesektionen har ca. 8.000 medlemmer og er ledet af en bestyrelse, der vælges hvert 4. år på et delegeretmøde.

Formand
Bonnie Blirup,
mobil: 31 23 75 78,
e-mail: bonniebli@ofir.dk

Redaktionssekretær
Yasemin Yigit (DJ),
tlf.: 33 30 44 01,
e-mail: yasemin.yigit@hk.dk

DEADLINE FOR KOMMENDE NUMRE

Har du en idé til en artikel til Branchesektion Sundhed & Velværes sider i HK/Privatbladet, kan du kontakte:

Jeanette Hansen,
mobil: 22 40 28 91,
e-mail: jeanettehansen@mail.dk

NR. 05
Udkommer 26. maj
Deadline er overskredet

NR. 06
Udkommer 23. juni
Deadline er 20. maj

NR. 07
Udkommer 25. august
Deadline er 16. juni

TAG HÅND OM PATIENTEN - OG DIG SELV

/ FAGLIGT SYNSPUNKT

Af Bente Madvig,
tandklinikassistent
og medlem af
Branchesektion
Sundhed & Velvæ-
res bestyrelse

DE NATIONALE Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR) fylder utrolig meget ude på klinikkerne og i praksisserne i øjeblikket. Og det er der ikke noget at sige til. Vi vil gerne gøre arbejdet så korrekt som muligt - af hensyn til patientsikkerhed og os selv.

Jeg er selv ansat på en tandklinik, og jeg ved, at mange klinikassistenter ikke synes, de får ret meget at vide af tandlægen om NIR. Selv om det i sidste ende er arbejdsgiverens ansvar, at klinikken efterlever retningslinjerne. Det kan der heldigvis gøres noget ved.

Blandt andet holder Tandlægeforeningen kurser i NIR. Desværre er det ikke alle arbejdsgivere, som synes, deres personale eller de selv skal på kursus. Det er ellers en oplagt mulighed at bruge en uddannelsesdag på et emne, som vi alle gerne vil vide en masse om. Når vi mødes med kolleger fra andre klinikker, går snakken jo lystigt:

- / Hvordan gør I i den situation?
- / Hvor køber I jeres hjælpemidler?

... Selv om erfaringsudveksling er godt, er det alt andet lige bedre at have været på et fagligt funderet kursus, hvor viden bliver forankret og vi bliver rustet til at arbejde korrekt. Så tal med din chef om at komme afsted.

Foreløbig kan du finde hjælp til at forstå NIR i miniguiden på de foregående sider eller på Branchesektion Sundhed & Velværes hjemmeside, www.hksv.dk, under punktet Arbejdsmiljø, hvor vi har lagt links.

Men der er lidt mere, vi gerne vil have, du er opmærksom på. Vi kender allerede til mange af processerne i NIR. Det nye er, at arbejdet er langt mere omfattende end før. Flere instrumenter skal pakkes i poser inden autoklavering, der skal tages sporeprøver, og arbejdsgangene i sterilisationen tager længere tid. Og tid er netop en faktor, du skal tage op med din arbejdsgiver. Og det er rigtig fint, at der bliver taget hånd om patientsikkerheden, men husk også at passe på dig selv. Brug derfor altid værnemidler, og overhold retningslinjerne hver gang - for din egen skyld.

fs_sv@hk.dk

FAGLIGT NYT

OVERENSKOMST: MERE LØN HOS KIROPRAKTORER

Kliniksekretærer og andre HK'ere hos kiropraktorer får en ny treårig overenskomst, som giver mere i løn, ret til seniorfridage og flere fritvalgs kroner. Læs mere om overenskomstfornyelsen på www.bit.ly/2ndAltT

NY OVERENSKOMST HOS FYSIOTERAPEUTER

HK/Privat og arbejdsgiverorganisationen Danske Fysioterapeuter er blevet enige om en ny treårig overenskomst for kliniksekretærer. Aftalen giver blandt andet alle ansatte lønstigninger hvert år i perioden, fritvalgsordningen stiger til 2,75 procent, børnefamilier kan købe børneomsorgsdage, mens seniorer får ret til at købe seniorfridage, og som noget nyt får de ansatte fuld løn under graviditets-, barsels- og forældreorlov i sammenlagt 27 uger. Læs mere om overenskomsten på www.bit.ly/2nNGliN

NYT TALENTSPOR PÅ TKA-UDDANNELSEN

Til sommer bliver det muligt at gennemføre tandklinikassistentuddannelsens hovedforløb med talentspor inden for blandt andet profylakse, der har fokus på tandpleje af børn og unge samt protetik og laboratoriearbejde.

Inden for talentsporet er det muligt at vælge mellem tre forskellige faglige toninger:

- / Profylakse og supragingival tandrensning.
- / Profylakse med fokus på tandpleje af børn og unge.
- / Protetik og laboratoriearbejde.

Den nye uddannelsesordning bliver lagt på www.eud.uddannelsesadministration.dk, når den er klar.

NYE KARRIEREVEJE FOR LÆGESEKRETÆRELEVER

Kontoruddannelsens speciale Lægeseekretær har fået to valgfri specialefag, hvor undervisningen foregår på ekspertniveau. De to nye fag har en varighed på hver fem uger og har direkte relation til akademiuddannelsen Sundhedskommunom:

- / Sundhedsdata og DRG.
- / Lægeseekretærens forløbskoordinering.

Eleverne kan ved valg af højniveaufag få en forsmag på, hvordan det er at læse på akademiuddannelsen, og så har eleverne mulighed for at gå til eksamen efter endt uddannelse.

Kontakt skolerne for at høre mere om, hvornår de valgfri specialefag udbydes.